ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ

ਰੂਪੇਸ਼ ਮੰਗਰ (ਥਾਪਾ)
ਬਨਾਮ
ਸਿੱਕਿਮ ਦੀ ਰਾਜ
(2022 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2069-2070)
ਸਤੰਬਰ 13, 2023

[ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਰਲੇਖ

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਤੇਜਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ;

ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਰ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਾ ਰੋਗ ਲੱਗਦਾ ਸੀ – ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਭ੍ਰਮ ਕਾਰਨ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਖਰਾਬ ਪਾਈ ਗਈ – ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਲਿਖੇ ਗਏ ਦਵਾਈਆਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ – ਉੱਪਰੋਕਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਸਾਮਾਨਿਆ/ਪਾਗਲ ਵਿਵਹਾਰ – ਉਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-13 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ – ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਇੱਕ ਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਨਾਲ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-

14 ਮੈਡੀਕਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਨੋਵਿਜ੍ਞਾਨਕ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਕਲੀਨਿਕਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਛੀਨ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਵਿੰਡਪਾਈਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕੀ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪਾਗਲਪਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲ – ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ – ਬਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਲਟਾਵਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਬ ਉਲਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ - ਜੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾ 84 – ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਗਲਪਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਗਲਪਨ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਅਧਿਆਇ XXV – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦਹਿਆਭਾਈ ਛਗਨਭਾਈ ਠੱਕਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [1964] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 361; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਈ ਉਰਫ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ (2023) 5 SCC 673 - ਭਰੋਸਾ 'ਤੇ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮੰਨਨ (2011) 8 SCC 65 : [2011] 7 SCR 1099; ਦੇਵੀਦਾਸ ਲੋਕਾ ਰਾਠੌੜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2018) 7 SCC 718 : [2018] 7 SCR 767; ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 533 : [1971] 3 ਐਸਸੀਆਰ 251; ਸੁਰੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ (2011) 11 SCC 495 : [2011] 1 SCR 133; ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੌਂਡ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. (2008) 16 SCC 109 : [2008] 12 SCR 949; ਬਾਪੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2007) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 66 : [2007] 7 SCR 917 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਮਪਗਡ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2022 ਦਾ 2069-2070।

24.08.2022 ਅਤੇ 05.09.2022 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2020 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 08 ਵਿੱਚ ਗੰਗਟੋਕ ਵਿਖੇ ਸਿੱਕਮ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ।

ਦਿੱਖ:

ਏ. ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਪਾਸੀ, ਸਤਿਆਪਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਚੰਦ ਪਾਸੀ, ਐਡਵਾਂਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸਮੀਰ ਅਭਯੰਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਾਨੀ ਵੰਦਨਾ ਛੇਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਸ਼ੀ ਸੰਗਤਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੰਧ ਰਾਠੌਰ, ਨਮਨ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਸਿੱਕਮ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਗੰਗਟੋਕ ਵਿੱਚ 24.08.2022 ਅਤੇ 05.09.2022 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਗੀਆਂ, ਜਿਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 30.10.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਆਈਪੀਸੀ') ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

2. ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਹਾਦੁਰ

ਰਾਈ (ਇਸ ਨੂੰ 'ਮ੍ਰਿਤਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ ਰੀਤਾ ਰਾਈ (PW-1) ਵਲੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਜੋ 81 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੇਜ਼-ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ (ਪਤੰਗ) ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

3. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਚੁੱਕੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰਐਸ.ਟੀ.ਐਨ.ਐਮ. ਹਸਪਤਾਲ, ਗੰਗਟੋਕ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਨੇਰਤਾ ਥਾਪਾ (ਸੀ.ਡਬਲਯੂ-1), ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਨਿਊਰੋ ਸਾਈਕੀਆਟਰਿਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਿਥੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ; ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

4. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਗਲਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਕਿਮ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ 24.08.2022 ਅਤੇ 05.09.2022 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਟਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. ਸ੍ਰੀ ਏ. ਸ੍ਰੀਜਨੁਦੇਵ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਬ ਹੀ ਉਲਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਕਸੂਰੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਰੀ ਦੇ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਨਜ਼ਰੀਏ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮੰਨਾਨ! 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

6. ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਗਲਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (“ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.”) ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭੂਤਕਾਲ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਮਾਪਦੰਡ "ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ" ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇਵੀਦਾਸ ਲੋਕਾ ਰਾਠੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਅਭਯੰਕਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ/ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਪਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਧੀਨ ਅਪਵਾਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

9. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ।

10. ਪੀਡਬਲਿਊ-1 (ਰੀਤਾ ਰਾਏ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਆ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੇ ਘਰ ਦਸਹਿਰਾ ਮਨਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 15.10.2016 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਰੋਲੇਪ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਉਹ ਨੇੜਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਧਾਰੇ 'ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਬਰਤਨ ਧੋਣ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਉਜਾ ਉਜਾ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਸੁਣੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਚੀਯਕ ਚੀਯਕ'। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਦੌੜੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲ ਤੇਜ਼-ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਛੀਨ ਲਿਆ ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਛੱਤ ਸਮੱਗਰੀ ਹੇਠਾਂ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁੜ ਕੇ ਵੇਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਸਾਹ ਦੀ ਨਾਲੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

11. ਪੀਡਬਲਿਊ-13 (ਗੀਤਾ ਚੇਤ੍ਰੀ) ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣ ਕੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਜਿਰਹ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤੋੜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿਲਾਏ ਗਏ।

12. PW-14 (ਡਾ. ਸਿੱਧਾਂਤ ਬਸਨੇਟ) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਤਮ PHC ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ:

(a) ਗਲੇ ਦੀ ਕਟਾਈ (ਗਲਾ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ) ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਪ 0.5 x 0.6 x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ;

(b) ਸੱਜੇ ਅੱਖ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕੋਣ ਨਾਲ ਲੈਟਰਲ ਕਟਾਈ 0.5 x 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ;

(c) ਚਿੱਬੜ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕਟਾਈ 0.5 x 7 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ;

(d) ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਕਟਾਈ 0.4 x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ।

13. PW-15 (ਡਾ. ਓ.ਟੀ. ਲੇਪਚਾ) ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-11) ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ:

(a) ਲੀਨੀਅਰ ਆਕਾਰ ਦੀ ਚੋਟ (7.5 x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਜੋ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਅੱਖ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ;

(b) ਸਪਿੰਡਲ ਆਕਾਰ ਦੀ ਕੱਟੀ ਗਈ ਚੋਟ (3 x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਜੋ ਚੋਟ ਨੰਬਰ (a) ਦੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ;

(c) ਸਪਿੰਡਲ ਆਕਾਰ ਦੀ ਕੱਟੀ ਗਈ ਚੋਟ (7 x 0.8 x ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ) ਸੱਜੇ ਮੰਡੀਬਲ ਉੱਤੇ

(d) ਚੋਪ ਚੋਟ (10 x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਜੋ ਥਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਤੁਰੰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਚਾ ਮਾਰਜਿਨ ਬੇਵਲਡ ਸੀ (7 x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ)। ਚੋਟ ਨੇ ਚਮੜੀ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜੁਗੁਲਰ ਅਤੇ ਕੈਰੋਟਿਡ ਵੈਸਲਜ਼ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਚੀਆ (ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ

(e) ਚੋਪ ਜ਼ਖਮ (7 x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਜੋ ਸੱਜੇ ਉੱਪਰੀ ਸਿਰੇ ਦੇ ਮੋਢੇ/ਬਾਂਹ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

14. PW-1 ਅਤੇ PW-13 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼-ਧਾਰ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਪਾਗਲਪਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

15. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਗੀਤਾ ਮੰਗਰ (ਰਾਣਾ) (ਡੀਡਬਲਿਊ-1) ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ।

16. ਪੀਡਬਲਿਊ-2 (ਅਜੋਯ ਰਾਏ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ, ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਹਿਰਾਦੂਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿੱਕਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਹਿਰਾਦੂਨ ਤੋਂ ਸਿੱਕਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੀਡਬਲਿਊ-7 (ਬਿਕਾਸ਼ ਰਾਏ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-8 (ਦਲ ਬਹਾਦੁਰ ਰਾਏ) ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਿੱਕਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਡਬਲਿਊ-1 (ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਂ) ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਅਨੁਸਾਰ, 2015 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਬੀਮਾਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਕਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁਆਕਾਂ/ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਇਲਾਜਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਮਾ/ਪੁਜਾਰੀ ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੋਚਿਕਿਤਸਕ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸੈਂਟਰਲ ਰੈਫਰਲ (ਮਣੀਪਾਲ) ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸੀਡਬਲਿਊ-1 (ਡਾ. ਨੇਤਾ ਥਾਪਾ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 04.05.2017 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਾਂਚਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਰੈਫਰਲ (ਮਣੀਪਾਲ) ਹਸਪਤਾਲ, ਤਾਡੋਂਗ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 05.10.2015 ਤੋਂ 10.10.2015 ਤੱਕ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਮਨੋਵਿਕਾਰ ਵਿਕਾਰ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਉਦਾਸੀਨ ਵਿਕਾਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਸੁਣਵਾਈ ਭ੍ਰਮ ਕਾਰਨ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਯਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਖਰਾਬ ਪਾਈ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 11.09.2017 ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸੈਂਟਰਲ ਰੈਫਰਲ (ਮਣੀਪਾਲ) ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਾਰਾਂਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਨੋਚਿਕਿਤਸਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਸਾਮਾਨਿਆ/ਪਾਗਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਸਟਾਰ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 (ਰੀਤਾ ਰਾਏ) ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-13 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਇਕ ਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

18. ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪੀਡਬਲਿਊ-14 ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ

ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਨੋਵਿਜ੍ਞਾਨਕ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਕਲੀਨਿਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ (ਐਕਸਿਬਿਟ-ਡੀ), ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਰਾਜ਼ੇਪਮ ਟੈਬਲੇਟ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਮਨੋਵਿਜ੍ਞਾਨਕ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਚਿੰਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਏਜੰਟ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਇਕ ਤੇਜ਼-ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਦੁਆਰਾ ਛੀਨ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਵਿੰਡਪਾਈਪ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਗਲਪਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ।

19. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ-

"84. ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਮਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕੰਮ—ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮਨ ਦੀ ਅਸਾਮਾਨਿਆਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੰਮ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।"

20. ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਪਾਗਲਪਨ ਜਾਂ ਪਾਗਲਪਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸਿਰਫ 'ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ' ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ “ਦਹਿਆਭਾਈ ਛਗਨਭਾਈ ਠੱਕਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ” 3 ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4, 101 ਅਤੇ 105 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ:

“ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬੋਝ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ, ਇਸਲਈ, ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਰਾਦਾ। ਇਹ ਆਮ ਬੋਝ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਦੀ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਹ ਜੀਵ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਝ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ. ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਤਹਿਤ ਐੱਸ ਐਕਟ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ "ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੰਨੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ "ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ" ਦਾ ਮਿਆਰ। ਜੇਕਰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ, ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ, "ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਆਦਮੀ" ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਬੂਤ ਇਸ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, ਪਰ ਇਹ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੰਦ. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੱਜ ਦਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਐੱਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ 299. ਜੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਆਮ ਬੋਝ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਤੇ ਜੋ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਬੋਝ ਜੋ ਟਿਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਾਗਲਪਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ...

ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1) ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। (2) ਇਹ ਇੱਕ ਪਲਟਣਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ; ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤ-ਮੌਖਿਕ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਰੱਖ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (3) ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਗਲ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੱਤਾਂ, ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਰੋਪਿਤ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

21. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਵੀਦਾਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਲੋਕਾ ਰਾਠੌੜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 4 ਅਤੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 5

22. ਸੁਰੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੌਂਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਾਪੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਗਲਪਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਗਲਪਨ ਨਹੀਂ। ਚੂੰਕਿ ਪਾਗਲਪਨ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਗਲਪਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਗਲਪਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾਪਨ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਗਲਪਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਗਲਪਨ ਨਾਲ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਵੀਂ ਉਰਫ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXVI ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਤਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਕਾਰਨ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਯ ਲੱਭਣਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"17. ਅਧਿਆਇ XXV CrPC ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2009 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਸਮੇਤ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 84 IPC ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਮਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 84 IPC ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮੰਨਾਨ (ਸੁਪਰਾ)।

25. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੈ।

26. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

27. ਅਸੀਂ, ਤਦਨੁਸਾਰ, 24.08.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 05.09.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 30.10.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ, ਤਦਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ:
ਅੰਕਿਤ ਜ੍ਵਾਨ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate